

דף מקורות - פרשת פנחס – צרור את המדינים

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור ליד' תמוז תשע"ו

א. במדבר כה' - וידבר ה' אל משה לאמר. צרור את המדינים והכיתם אותם. כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחותם המכה ביום המגפה על דבר פעור. שם - וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב. ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן. ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל. ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש וישב חרון אף ה' מישראל. תנחומא בלק יט' - ר' יודן אמר ראשי העם תלה על שלא מיחו בבני אדם.. ר' נחמיה אומר לא תלה אלא א"ל הקב"ה למשה הושיב להם ראשי הסנהדראות ויהיו דנין כל מי שהלך לפעור. שבת נד' - דאמר ר' חנינא, מאי דכתיב (ישעיהו ג) ה' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו, אם שרים חטאו זקנים מה חטאו אלא אימא על זקנים שלא מיחו בשרים.

ב. בבא קמא לח' - א"ל (עולא).. אל תצר את מואב.. וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שלא ברשות? אלא נשא משה ק"ו בעצמו.. ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב, אמרה תורה.. והכיתם אותם, מואבים עצמן לא כל שכן. אמר לו הקב"ה.. שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן, רות המואביה ונעמה העמונית.. ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה, שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה, קדמתה ארבע דורות לישראל, עובד, ישי, ודוד, ושלמה, ואילו צעירה עד רחבעם, דכתיב (מלכים א' י"ד) ושם אמו נעמה העמונית.

ג. רמב"ן כה' א' - ..ובאמת שהזנות לא היתה מזימת הנשים, כי בעצת אנשיהן וגדוליהם נעשה, ומזקני מדין היה להם.. רמב"ן שם יח' - וטעם בנכליהם כאשר פירשתי כי זקני מדין חשבו המחשבה הרעה הזאת.. והם נתנו עצה זו למואב שתזנינה בנותם עמהם, ויצמידו אותם לבעל פעור להדיחם מעל השם.. כי לולי מדעת יועצי המלכות נעשה, כבודה בת מלך במדין, מה תבקש בשטים בערבות מואב, לבא אל מחנה עם אחר.. אבל היתה יפת תאר מאד, ושלחו אותה זקני מדין שם כי אמרו בתואר אשה יפה רבים הושחתו (יבמות סג:).

ד. אבן עזרא - בנכליהם - במחשבתם הרעה, מגזרת ויתנכלו אותו. בראשית לז' - ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו. רש"י - ויתנכלו - נתמלאו נכלים וערמומיות. אתו - כמו אתו, עמו, כלומר אליו. רמב"ן - ויתנכלו אותו להמיתו - היו חושבים להמית אותו בנכליהם אשר יתנכלו בטרם יקרב אליהם, ולא יצטרכו לשפוך דמו בידיהם. וכך אמרו בבראשית רבה (פד יד) נססה בו את הכלבים. ואולי עשו כן ולא עלתה בידם. וכאשר ראו כי קרב אליהם ולא יכלו להמיתו בנכליהם, אמרו איש אל אחיו הנה בא אלינו ועתה נהרגהו אנחנו.

ה. תהלים קה' - הפך לבם לשנוא עמו להתנכל בעבדיו. מלבי"ם - מצד שהיו עבדיו של ה' ורצו להעבירם מדתם בל יהיו עבדי ה', ועל זה אמר להתנכל בעבדיו.

ו. המלחמה ח' - נכתם עון שופכי הדמים, מלכי אדמה הזדים וכל מרגיזי ארץ. לא יכופר לארץ לדם אשר שופך בה כי אם בדם שופכו, והכפרה מוכרחת לבא: בטול כללי לכל מכוונות התרבות של עכשיו, עם כל שקרן ותרמיתן, עם כל זוהמתן הרעה וארסן הצפעוני. כל התרבות, המתהללת בצלצלי שקרים, מוכרחת להכחד מן העולם, ותחתיה תקום מלכות עליונית קדישין. אורם של ישראל יופיע, לכוון עולם בעמים בעלי רוח חדשה, בלאומים אשר לא יגו ריק ולא ירגזו עוד על ד' ועל משיחו, על אור חיי העולם ועל התום והאמונה אשר לברית עולמים. וישראל יראה בעיניו שלומת רשעים יצעוד על חרבנם של המתהללים באלילים החדשים כאשר צעד על חרבות בבל ואשור העתיקות. אז ידע ויזכר, כי אך בו א-ל אלוקי ישראל מושיע. ותשועת ד' בא תבא. הנדפת הכח של הגוים, שקויי כוס התרעלה, מוכרחת היא לבא. פתח ד' את אוצרו ויוציא את כלי זעמו.

אם עוד תתאמץ אירופא וכל גוייה להחזיק מעמד בצביונה, לא באמת ולא בצדקה, את ד' לא ידעו ואת דרכיו לא יחפצו ללכת בהם, מצב זה הוא רגעי ברגעי התולדה, אור התשובה יופיע בהכרח וישליך איש את אלילי כספו ואת אלילי זהבו, וישוב הכל אל טוב ד'. אז תכחד התרבות ההוית בכל יסודותיה, ספריותיה תיאטריה וכל מכוונותיה, וכל החקים אשר בהבל ועול יסודם וכל נימוסי החיים הרעים והחטאים כליל יחלפו. ונשגב ד' לבדו ביום ההוא. הארג הרוחני והמעשי, אשר בצביונו ההוי לא היה יכול לעצור, עם כל תפארת חכמתו, בעד שפך דמים רבים ובעד חרבנו של עולם בצורה איזומה כזאת, הרי הוא מוכיח על עצמו, שהוא פסול מעיקרו, זורו רשעים מרחם תעו מבטן דוברי כזב, מראשית יסודו, וכל מהלכו כלו אינו כי אם עצת שקר ונכלי רשעים מסובכים, שהם קשורים עם הנטיות הנפשיות והגופניות אשר נתעצמו

בהאדריכליות של בנין הלאומים של זמננו, שכחי ד' בכליותם ונושאים את שמו על שפתם, בפיהם ובלשונם. על כן חרב תחרב כל התרבות ההוית, ועל משואותיה יתכונן בנין העולם באמת ובדעת ד'. והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ד' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים.

ז. ילקו"ש רות תרו' - יתן ה' את האשה, א"ר אחא כל הנושא אשה כשרה כאלו קיים כל התורה.. ואין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות.. שנאמר זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל, לבני ישראל אין כתיב כאן אלא לבית ישראל.

ח. מאמרי הראי"ה 190 - שונאי ישראל.. משתמשים עכשיו הרבה בעלילה, שישראל הצעיר אבד את קישורו אל הספר הקדוש, ועל כן לא לו הזכות על הארץ התנכ"ית.. וכדאי הדבר להבליט, שאנו צועדים את צעדי גאולתנו, לא על מנת להיות דוקא תלמידים של התרבות האירופית, שלפחות במה שנוגע למוסר ולטהרת המדות פשטה את הרגל.. אלא על מנת להשמיע עוד לעולם כולו את אמרתנו הרעננה הקדושה והבהירה כפי מה שהיא תשאב ממקורנו פנימה.. ובטוחים נוכל להיות שזה העוז יתן לנו כבוד בעולם הרבה יותר ממה שעלול לתן לנו כל חיקוי חיצוני הבא על פי רוב מתוך חולשה פנימית.